

Aarhus byråds journalsager (J. Nr. 666-1925)

Originalt emne

Byraadet

Byraadet/Forretningsorden, Udvalg

Regnskabsvæsen

*Regnskabsvæsen/Regnskab over Kommunens Indtægter og Udgifter,
Kapitalstatus*

Universitet

Indholdsfortegnelse

- 1) [Byrådsmødet den 25. februar 1926](#)
- 2) [Byrådsmødet den 4. marts 1926](#)

Uddrag fra byrådsmødet den 25. februar 1926 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 666-1925)

Henvendelse fra Universitetssamvirket angaaende Oprettelse af et Universitet i Aarhus.

Borgmesteren bød Samvirkets Forretningsudvalg velkommen og gav Ordet til Overlæge Albech.

Overlæge Albech rettede paa Universitetssamvirkets Vegne følgende Henvendelse til Byraadet:

"Højtærede Forsamling, Herr Borgmester, mine Damer og Herrer!

Universitetssamvirket har overdraget os, dets Forretningsudvalg at henvende os til Byraadet og anmode dette om nu at virke for Universitetssagens Løsning, saaledes at Aarhus i Overensstemmelse med Universitetsbetænkningens Flertal faar sit gamle Ønske om at blive Universitetsby opfyldt.

Efter at have drøftet Forholdene er vor Bestyrelse kommen til den Overbevisning, at Tiden til at handle er kommen.

Som det vil være Dem bekendt, henvendte Samvirket sig i November ved en Deputation til Undervisningsministeren, Finansministeren og til begge Finansudvalgene og bad dem om, at Sagen maatte blive gennemført i denne Rigsdagssamling, saaledes at Etatsraad Filtenborgs store Dotation kan blive bevaret til sit oprindelige Formaal, som Kommunitetsmidler til et Universitet i Aarhus.

Efter de Svar, Deputationen fik paa sine Henvendelser, har det været berettiget at vente, at Undervisningsministeren vilde forelægge et Forslag om Oprettelse af et Universitet i Aarhus efter Udvalgsflertallets Plan, og at denne vilde blive velvilligt modtaget af Rigsdagen. Rigsdagssamlingen nærmer sig nu sin Afslutning, uden at der er forelagt et saadant Forslag.

Vi har det Indtryk, at vore Modstandere søger at skyde Sagens Afgørelse ud i en usikker Fremtid. Dette maa ikke ske, thi Aarhus har i Øjeblikket store Muligheder for at faa det Værk, som det har arbejdet for i mere end 40 Aar, fuldført, og disse Muligheder kunde ganske forspildes ved en Udsættelse.

1. Aarhus kan nu støtte sig til Udvalgets store Flertal, indenfor hvilket findes alle Universitetets Repræsentanter.
2. Aarhus har Etatsraad Filtenborgs store Dotation paa Haanden og desuden et ret anseeligt Fond indsamlet blandt private Bidragydere i Byen.
3. Der findes i vor By en igennem mange Aar oparbejdet og vidt udbredt Interesse for, at Aarhus kan blive Universitetsby.

Hvis Sagen ikke løses nu, vil Filtenborgs Gave gaa tabt, og ogsaa en stor Del af de tegnede og indbetalte Bidrag. Det kan heller ikke ventes, at den varme Interesse for Sagen og Offervillien vil kunne holdes levende, hvis dette gunstige Øjeblik til Sagens Gennemførelse forsømmes, og hvis Sagen udsættes i et Aaremaal, vil Udvalgsbetænkningen blive forældet, og Sagen vil da til sin Tid tages op af andre Mænd.

Vi mener derfor nu, at der maa handles med Vægt, og at Byen maa vise sin Villie til at bringe ogsaa de økonomiske Ofre, som Gennemførelsen af denne store Sag, der vil løfte vor By op i et højere Plan, maatte kræve.

Vi beder derfor Dem, Herr Borgmester, og det høje Byraad, som kan tale Byens Sag med den største Autoritet, at henvende Dem til Regering og Rigsdag og anmode om, at Forslag om Øprettelse af et Universitet i Aarhus maa blive forelagt Rigsdagen i indeværende Samling og gennemført snarest muligt, og vi beder Dem som Udtryk for Byens Offervillie give Regeringen Tilsagn om 2 Millioner Kroner, hvoraf den ene maa bevilges af Byens Midler, men den anden kautionerer for de Midler, som dels alt ere indsamlede og dels bliver indsamlede blandt Borgere i Aarhus.

Der er indtil nu tegnet 350000 Kroner, hvoraf 265000 Kroner er indbetalte og indestaar i Privatbanken. Indsamlingen, som har været standset i 5 Aar, bliver nu genoptaget, og det er vort Maal at bringe denne Fond i Løbet af 5 Aar op til 1 Million Kroner.

Det er en Forudsætning, at Staten paatager sig Driftsudgifterne. Det forekommer os ogsaa at være ikke blot ønskeligt men ogsaa rimeligt, at Staten yder et Bidrag til det første Anlæg, saaledes at dette kan blive saa fyldigt, som det kan skabes for de Midler, som kan skaffes til Veje."

Borgmesteren takkede Deputationen for Henvendelsen og gav Tilsagn om, at Byraadet gerne vilde tage Del i Arbejdet.

Efter at Deputationen havde trukket sig tilbage, førtes en Forhandling om Spørgsmaalet.

Borgmesteren anbefalede Byraadet at tage velvilligt paa Sagen. Det var naturligvis mange Penge at ofre, idet der jo var Tale om 1 Mill. Kr. foruden at kautionere for 1 Million til, og hvor stor en Del af disse, der vilde indkomme ved Indsamlingen, vidste man jo ikke.

Byraadet havde for lang Tid siden stillet i Udsigt at afgive de nødvendige Arealer af Jorden mellem Trøjborgvej og Artillerikasernen, og det var anført i Kommissionens Betænkning.

Der skulde i den Anledning forhandles med Tømmerhandelen og Savværket, men det kom man forhaabentlig let over. Denne Jord var mange Penge værd; andre Byer, f. Eks. Viborg tilbød ogsaa at stille Arealer til Raadighed, men der laa de langt fra Byen og havde ingen nævneværdig Betydning for denne; men selvfølgelig kunde det med nogen Ret siges, at de var lige saa meget værd til Formaalet. Taleren kunde tænke sig Sagen gennemført saaledes, at Kommunen tager lige Del med Staten i Bygningernes Opførelse, hvorimod

Staten selvfølgelig maa holde Universitetet i Drift og lønne Professorerne.

Det blev dog ikke paa en Gang, at der blev Brug for disse Beløb, idet Arbejdet jo blev fordelt over flere Aar, og i saa Fald var det vel overkommeligt for Byen. Pengene maatte naturligvis laanes, men hvis Kommunen kunde slippe med 1 Mill. Kr. for at faa et Universitet, maatte det kaldes en god Forretning for Byen. Taleren vilde bede Medlemmerne tænke over Sagen, som der helst skulde være Enstemmighed om, og maaske kunde man saa paa næste Møde vælge et Udvalg til at komme med en Indstilling og eventuelt træde i Forhandling med Regering og Rigsdag om Spørgsmaalet.

P. Petersen antog, at der nok kunde blive Enstemmighed derom, for ingen havde vel tænkt, at man fik et Universitet gratis, og de Ofre, der var Tale om, var vel ikke helt uoverkommelige, naar de fordeltes paa en Aarrække. Taleren havde det Indtryk, at Borgmesteren nu havde skiftet Anskuelse, idet han tidligere havde udtalt, at det var heldigst, hvis Byraadet holdt sig i Baggrunden og lod andre arbejde for Sagen; men nu syntes det, som om Byraadet skulde i Spidsen.

Borgmesteren indrømmede dette; men nu var man kommen til det Tidspunkt, at private ikke kan gøre mere alene. Samvirket havde haft Foretræde og var bleven velvilligt modtaget, men nu var Tiden, at Byraadet ogsaa burde røre paa sig, efter at private havde banet Vej derfor. Samvirket vilde i den kommende Tid gøre et stort lokalt Agitationsarbejde og paatænkte ogsaa et Møde med de jydske Rigsdagsmænd. Arbejdet var altsaa nu kommet saa langt frem, at Byraadet maatte træde til.

P. Petersen takkede for Oplysningerne og kunde fuldstændig slutte sig dertil.

Holst Knudsen havde den Anskuelse, at denne Sag var den største, som Aarhus Byraad havde beskæftiget sig med igennem mange Aar og bortset fra Marselisborgsagen maaske den største, der nogen Sinde havde foreligget for Byen. Taleren haabede derfor, at Byraadet kunde samle sig enstemmig om at lægge alle Kræfter ind paa at fremme Sagen, selv med betydelige Ofre for Byen. Borgmesteren havde vist fuldstændig Ret i, at nu maa Byraadet træde til, ellers vilde Sagen gaa i Staa, og det hastede i høj Grad, for der skulde et stort Apparat til, før Sagen kunde komme for Rigsdagen.

Borgmesteren troede ikke paa et Lovforslag i indeværende Samling, saa det var vist rigtigst at vente til næste Møde med at vælge Udvalg, da Medlemmerne ikke nu var forberedt derpaa.

M. Brammer sluttede sig til Holst Knudsens Udtalelser og vilde ogsaa anbefale Byraadet at tage velvilligt paa Sagen og fremme den hurtigst muligt. Det havde netop stor Betydning at faa den hurtig frem, idet man stod overfor store Ting, der skulde gennemføres, særlig Nationalmuseet og det kgl. Teater. Ministeriets sidste Idé var at skaffe Penge dertil ved et Præmieobligationslaan, og hvis der paa Rigsdagen var Stemning for dette, kunde Universitetet maaske komme med deri; i hvert Fald burde Sagen tages op nu, ellers blev Universitetet let skudt ud til Fordel for det andet. M. H. t. den af Samvirket foreslaaede Form, at give Tilsagn om 1 à 2 Mill. Kr., saa var det næppe heldigt, at det straks blev publiceret, at Byraadet vil kautionere for den Mill. Kr., som man paatænkte at indsamle, for det vilde næppe støtte den private Indsamling.

Borgmesteren gav Dr. Brammer Ret heri og henstillede, at man foreløbig ikke nævner noget om disse Beløb. Taleren antog, at Sagen vilde forme sig saaledes, at Byraadet retter en Henvendelse til Undervisningsministeren og maaske til Finans- og Statsministeren om at faa Foretræde og saa meddeler, at Byen vil stille Grund til Raadighed og tillige yde noget mere; men man burde næppe tilbyde noget bestemt Beløb, idet det maatte være Statens Sag at stille Krav, som der saa kunde forhandles om. Et Universitet kunde ikke vokse op paa et Par Aar; der vilde nok gaa en halv Snes Aar, og saa kunde Samfundet nok bære Udgiften, naar blot Viljen var til Stede. Til et fuldt færdigt Universitet var Bygningerne kalkuleret til 12 Mill. Kr.; men et enkelt Falkultet kunde nok oprettes for 1 Mill. Kr., og Halvdelen af dette Beløb kunde Kommunen jo nok skaffe. Men foreløbig burde der altsaa ikke meddeles noget om, hvad man tænkte sig at ville bidrage dertil.

Det vedtoges at sætte paa Dagsordenen for næste Møde Nedsættelse af et Udvalg til at forhandle med Ministeriet om Spørgsmaalet.

Uddrag fra byrådsmødet den 4. marts 1926 - side 4

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 666-1925)

Nedsættelse af Udvalg angaaende Universitetssagen,

Borgmesteren henstillede at vælge Budgetudvalget og meddelte, at Udvalget kunde faa Foretræde hos Undervisningsministeren næste Dag Kl. 10 og senere paa Dagen hos

Finansministeren og Finansudvalget.

Budgetudvalget valgtes.

